

LIETUVOS RESPUBLIKA

V. R. M.

TRAKŲ APSKRITIES

VIRŠININKAS

Nr. 5044

I Nr. ....

Vidaus Reikalų Ministerijos
slaptų raštų registracijoje
GAUTA
19. 40 m. 14 mėn. 29 d.
Nr. 789

Ues. Radv. Mors.

K. P. 30

Slap. Lai 254

Trakai (laikiniai Kaišiadorys), 194 0 m. balandžio mėn. 27 d.

Policijos Departamentui.

Pranešu, kad š.m. balandžio mėn. 22 d., 12 val 30 min., Trakų bare 2-me rajone III-je Tausiūnų sargyboje iš SSSR pusės kėsinosi pereiti sieną į Lietuvos pusę du mažamečiai vaikai: berniukas 9 m. ir mergaitė 10 m. amžiaus. SSSR pasienio apsaugos kareiviai juos apšaudė. Apšaudant, berniukas sustojo, o mergaitė bėgo į mūsų pusę. Bėgančią mergaitę SSSR kareiviai nesiliovė šaudyti ir mūsų pusėje. Ji perbėgusi į mūsų pusę apie 100 metrų nuo sienos krito. Ji sunkiai sužeista į vidurius.

SSSR karininkas ir 8 kareiviai prisiartinę prie mūsų policininko, griežtu tonu, pareikalavo grąžinti jiems mergaitę, bet policininkas Kapačiūnas Pranas atsisakė tai padaryti, pareikšdamas, kad mergaitė yra sužeista ir randasi mūsų pusėje. SSSR karininkas ir kareiviai po to pasišalino. Sužeistoji mergaitė patalpinta Eišiškių ligoninėn. Ji yra duktė Vinčos Bolio, gyv. Vilkancų km., Eišiškių valsč., o sulaikytas SSSR pasienio apsaugos kareivių berniukas yra jos brolis. Abudu vaikai balandžio mėn. 22 d. nelegaliai buvo išvykę į SSSR pusę ir įvykio dieną norėjo grįžti atgal.

Apie šį įvykį kvota vedama. -

Apskritis
Viršininkas

Sekretorius

11150

Š.m.balandžio mėn.paskutinėmis dienomis Užsienų Reikalų Ministerija, konstatuodama Lietuvos sienos pažeidimo faktą, neoficialiai painformavo SSRS Pasiuntinybės Patarėją p.V.L. Semenovą, kad š.m.balandžio 11 d. apie 6 val.SSRS sienos pareigūnų paleistais keturiais šūviais Lietuvos pusėje buvo nušautas Prienų kaimo malūnininko Antano Višniausko šuo.

Alytaus apskrities viršininkas painformavo, kad š.m. balandžio mėn.11 d. apie 8 val. SSRS sienos apsaugos pareigūnai prie pat sienos peršovę savo pusėj Videnių kaimo gyventoją Motiejų Barčią,kuris Rodunės ligoninėje miręs. M.Barčius, spėjama, buvęs nuvykęs į SSRS pusę parsinešti gimimo metrikų,kurie jam buvę reikalingi pasui gauti.

Balandžio mėn.22 d. 12,30 val. Trakų bare prie Tausiūnų sargybos iš SSRS pusės kėsinosi pereiti sieną į Lietuvą du mažamečiai vaikai: berniukas 9 metų ir mergaitė 10 metų amžiaus. SSRS pasienio apsaugos pareigūnai juos apšaudė. Apšaddant, berniukas sustojo,o mergaitė bėgo į mūsų pusę. Perbėgus mergaitėi SSRS-Lietuvos sieną,šaudymas nebuvo nutrauktas į mūsų pusę ir, apie 100 metrų mergaitėi esant Lietuvos pusėje, ji sunkiai buvo sužeista į vidurius. SSRS karininkas ir 8 kareiviai,prisiartinę prie mūsų policininko, griežtai pareikalvo sužeistą mergaitę jiems grąžinti, tačiau mūsų sienos pareigūnas tai padaryti atsisakė, pareikšdamas, kad mergaitė yra sužeista ir yra mūsų pusėje. Sužeistoji mergaitė yra Balio Vinčos, gyv.Vilkancų km., Eišiškių val. duktė, o sulaikytas pasienio kareivių berniukas yra to paties Vinčos sūnus. Abu vaikai balandžio 22 d.,matomai, per klaidą buvo perėję sieną ir vėliau, pastebėję SSRS sienos pareigūnus, norėjo parbėgti namo.

Socialistinių Sovietų Respublikų
Sąjungos Pasiuntinybei
Lietuvoje

Užsienių Reikalų Ministerija, pažymėdama šiuos faktus, iš kurių du tiesiogiai pažeidžia Lietuvos sieną, šaudant kad ir perbėgėlius mūsų pusėje, laiko reikalinga atkreipti Pasiuntinybės malonų dėmesį į šiuos įvykius ir iš savo pusės prašo neatsisakyti patarpininkauti atitinkamose SSRS įstaigose, kad panašūs įvykiai ateityje nesikartotų, juoba, kad tokie įvykiai drumsčia draugingus Lietuvos ir SSRS santykius, kaip kad šiame pastarajame atsitikime, panaudojant ginklą prieš mažamečius, už savo veiksmus neatsakingus, vaikus.

Naudodamasi šia proga, Užsienių Reikalų Ministerija reiškia Pasiuntinybei didžią pagarbą.

Kaunas, 1940 m. gegužės mėn. 4d.

Edvy -

Ministras persiuntė P. bei M. K. K.

Trupinio vietos schema.

\$ 266

S. Malinauskas
L. e. 2jo reg. b. no p.

ly parādymo ar nealbiduoni. Tada mūs nāsimusies pāriņķē; kad es esmu iz
vīsties paimā. Ar atbilstošāku kalu zīmēšos mū jū algal un pārsānā, kad
jeigu jū brīdē beigs pēriņģēti vīns, lai pārsān arī u paimā. Tuomet mūs
karamīnās pārsānē: „Ar mēģinātē jū vīstījū mēģinātē?” Ar atbilstā, kad laip,
Tada jē visi grēd mūs vīnos atbilstānē u mēģo j kāmūs. J beģinēj mē-
ģatē mūs sādē kāmīnā mēģinā u dņej j mūs u pēlādē apē 30 jūvū. Vīns
kūlīpīns jēms sādānē lēkē j mūs j mūs. Tūj mēģē dēkē u gēns gūmīnā
īmonēs, vīns pāmēl u vībēģiņo j nāmūs. Tūbūnēj lēkē īmonēs u ga-
mīnēj gūmīnā gāl pēlādēti j jūvūj. Tūvērē mēģatē ar grēd pēģmēs
pādēdē u mēģē jai rādīlādēnē vīdūmā atbilstā j Būvīkēs pā rājino
v-kē. Jūvūj mēlē jūl. Andmōkēnāstē Elēna u Bēngamkēstē vādē, lēto
vīnos arē lēkē jūl. Bēngamkē lēkēs, kūsio pēvārēdē mēģinā, dāngān
pādēdēti mēno nēturin. Parādymas mēn vīstīlē, kāmē u pārsānā;

Arvīcān: Mēlāmān-

d.ē. lē rāj. v-kē p.

2) Pārsānē Andmōkēnāstē Elēna,
dūkē Mūkē, 35 mātē amānā, lēkēs,
R-katalīkē, nēvādēj, lēkēs nēbānē,
nēvādēj, gūv. Jāmīnūj mē, Būvīkēs
vīlē. Jēlms mēlēm, pēvādē:

„Ar apē vīdūmāj gāmā gūmīnā nētolē vīnos. Tāndamā vīgīdān, kad
sērīet j mēģē pēdējō sādēti. Ar pēdējān īmīetē dēkē lēn dēj mē-
līkē sādē. Tūjān pāmēvān, kad jō sērīet j mēģē mūs dēnāstāns tū-
lēis j lēgā lēkē vīnos j mūs j mūs vīnā mēģatē. Tūj mēģatē jām
būvō pēbēģus j mūs j mūs, o rūsī vī dē sādē, kol mēģatē mē-
ģināvō anl jēmēs. Kēdā mēģatē jām mēģinā, kēdā jē sādēti mūs-
tojō. Tēn jāt būvō j mūs j mēsio pūlīnīnā, kūsio stēvējō u īmīetē,
o kēdā lē mēģatē mēģināvō anl jēmēs jō grēd mēģē pūl jō.
Tūmā sādān ar vīstīlā mēģān, kēp kūlīnā kūsio pēvārē mūs
mēģē, nē pīvā lēkē lēkē u kēdā kūlīnā pēlādēdē, lē s vīstī
īstādēvō vādēn u vādēn. Tūtoj j mūs sādēti, alējō pūl vīnos u

pel. B. Jap o e

pesiānke mūsā polieimins. Eļ jē lēn kalbējs aš neīnau n neīdējan.
 Mūs būv denjū īmonēs, o polieimins būv vīens. Bē tē aļējs polieimins
 pie sūēstos mergaīē pēimē jūt. Dēngansko padvēd n mūrēš j Bīšīkēs.
 Dēngian pēvodyt mēko nētusīn. Pēvodyms man skatēla n supēnāme
 kalbā īvāīkēnda, bū bēvāīē man pēvānd pēvīcāš: Jē Dīergovska
 Rociān: Mēlīnaukf

L.c. 1901 g. 1. 6. ko p.

1) Panklausk Dēnganskaīē Vānda d. Luoro, 15 me-
 ty amūriāus, lietuvē, A. kēdālīnā, lēimo nebāusta
 vīstīngā, gūpēnātē. Sausmīnys kaimā, Bīšīkēs
 vālsē, Pēvīy apīnūl, pēvācē:

„Sīandlons apīē 18 vīl. aš gānīan nētēlī sīens gūvūlīs, Mīnys lānys, nēllē
 sīengē. Apīē 18 vīl. o gal jān būv n dāngian īvīdēda sūvīetys pūšējs sām-
 dymys n pēmaēīan, kēd mō dēvīkāsīans tūvīēnys ī sūvīetys pūšējs bēga-
 līnā sīens mergaīē. Mergaīē pēvēgo sīens n jān būv mūsā pūšējs,
 o mūsī dēvī vīs sāndē, kēl mergaīē pēvīnīvō anl īēmēs. Bē mēcān
 kūmet mūsī sāndē lāī kūlīpīnos vīlō mūsā pūšējs, nēs mūsā lānce
 gūā īlāpīā pīvērā n kūmet j pīvērā klūdēvō kūlīpīnos lāī s vīvīy
 tūkšēlāvō vāndus. Sāndymys būv gēnā lānūus, nīēk kūlīpīny būv
 īslēvītā aš neīnīan. Kēd mergaīē pēvīnītō anl īēmēs, lāī mūsī sāndyt
 mūstojō. Mēcīān, kēd lēn būv n mūsā vīēnco pūlēimīnys, kūsīs mējō
 sū mūsīs kalbēt; o aš mūbēgān ālēvītī sūlēīstāī mergaīēī vāndus.
 Vāndus ālēvīīān, lēt gēstī jāī nēdāvīē. Jē lābī dējāvō n sūkē, kēd
 jāī lābī kūsītē. Sūlēīstē mergaīē pūlēimīnys pēīmēs mūsā pādv-
 dē mūrēš j Bīšīkēs. Dēngian pēvodyt mēko nētusīn. Pēvodyms
 man skatēla n supēnāme kalbā pēvīvīkēnda, kēme n pēvīvīcān:
 W Dīergovska.

Rociān: Mēlīnaukf

L.c. 1901 g. 1. 6. ko p.

4) Panklausk Pēvīēnys Bīvīnīs, sūn. Vīnēs,
 21 metys amūriāus, lietuvīs, A. kēdālīnā,
 nēvēdēs, lēimo nebāustis, vīstīngas

(vīstī)

gipnantis Jausmų km, Eišiškes
vėlė, Jėgy apas, sėlmo netinos
perodė:

„Nė apne Rvcl. dišau lėme, šibdamas išgirdau sėdymų sovietų puigė.
Eustojas pmačėian, kad iš sovietų pusės lėm sėnos bėga vienai
mačė mergaitė. Rusai sėndė gana šamčiai, bet kiek sėmų aš nesėian,
Rus kėto kulipmos aš nomačėian, bet ašėiai gėdėjėn, kad kulipmos lėm
s mēny pus. Šėmčiai mēčėian kaip la mergaitė šėbėgo mēny pusėje,
bet rusai dē vis sėndė. Šėda mergaitė sugėmė aš nomačėian, nes
buvau mē kalnelis. Po to tuojau alėgo pas mane policėmėkos
lėpė nūmėnėtyti aulė. Šė aulė nūmėnėian i sūvėisė mergėitės mēv-
ėime s Eišiškes. Šangėian perodėtyti mēso netin. Perodėmos man
skėdėtytes i supėndama kalba vėvėisėntes, kame i pėvėisėian:

Rusėian: *Мелнианка-*
d.č. Jėvėjėno v.ko p.

Wiemecuko

Pašlaikta jėl. Vinėienė Stefėnija, sūvėisėtos mergėitės mētinė, perodė:
„Jėm. Balandėno mėn. 22 diėn s i vėvėisėian savo butė dūnis i mējėn s mēlės
pėvėisėnti malėy. Savo mergėitės i bėmėms palėian lėmė pėvė butė vėvėisėiant.
Vėvėisėntis dūnis jėmė perodėjėian, km padėda rėntis i pasėvėian, kad jėvėn
būv jėmė šėlla, kad atvėisėisėntis dūnis i eilė s vėdy. Mamo vėvė nēlėmo namie,
jė eina per žėmėnis i vėlėlėba šėimos pėvėvėisėnti dūnis, kadangi esame
bėvėisėnti, šėvėisė m malėa i mēlės butė vėdau, kaip i būvo vėvėisėntis, o vėvė-
ny pėvėdau. Šė kėimėny sūvėisėjėian, kad mamo vėvėkai mējė s sovietų pus pas mamo
brolė Šėvėkėisėny gėvėisėntis. Rėvėisėisėny palėvėamė. Šė vėvė lėmėian jėvė pasėvėiant,
kadangi jė mēvėisėian būdėvo gana dėvėkai mēbėgdėvo, gėndėvo vėlėgėtyti i pėvė-
dėvo, Pėlėvėdama mēvėisėjėian, kad mamo mergėitė bėgdama i sovietų pusės būvo
mėny kėvėisė sūvėisėnti. Šėvėvė s Eišiškes vėdau savo mergėitės jėm pėvėlėdėtytes
lėgėmėnėjė. Mamo pėvėlėvėnti mergėitė pėvėvėisėjė, kad jėmė mamo lėpėvė bėgti.
mamo brolė Šėvėkėisėnio, kadangi mēvė rėngėi nēvėiti jė vėvė šėimė, tōdėl es s gėlė
nēvėiti kėrti i jėvė alu i dāngėian savo šėvė nēpamėlėvėisė. Tōdėl jėvė

abu su bērniem un bēgo namo. Kad mēsai pūdājš i jūm šandūti, tāt
bērniņas mētojes, o ji vīdīen bēguš. Mamo mēgošē mām pāpāpāpā, kad
ji jām būmši pāpāpāpā pēr vīonš un jām būmši Līetuvos pūlēje, kai p
lāige pāpāpāpā, kad jai pāpāpāpā vīšai bēgalo kaislā, mūse tāmām un
ji mūpāpāpā. Šāngām ji mēko pāpāpāpāpā. kas jš pāpāpā un mū
pāpāpā ar pāpāpā pāpāpāpā. Šāngām pāpāpāpā mēko pāpāpā, tāt pāpāpā jēpā
pāpāpā pāpāpā pāpāpā, kad mēsai mām pāpāpāpā bērniņas. Pāpāpāpā mēsai pāpāpā
pāpāpā mām pāpāpā pāpāpāpā un mām pāpāpāpā pāpāpā pāpāpāpā.
Esu bēpāpā mām pāpāpā pāpāpā: Sopenas Vīlhelmas

Krievian: Malmans-
L.e. 40 vjino v-kop.

sienio Polic.
lytaus baro
II-to rajono
iršininkas
Nr. 763.

Čepelūnai, 1940 m. balandžio mėn. 28 d.

285
245

Alytaus Apsk. viršininkas Istaigėje GAUTA 29. 4. 1940 Nr. 4356

BARO VIRŠININKUI

R a p o r t a s.

Pristatydamas kvotą dėl sienos pažeidimo š/m. balandžio mėn. 25 d. 15 vl. iš SSSR pareigūnų pusės ties Smilginių km. pranešu, kad kvotoje nepavyko nustatyti ar du šūvius SSSR sienos apsaugos pareigūnai paleido mūsų ar SSSR pusėje. Tik spėjo, kad tai buvo ant pačios sienos skiriamosios.

Kvotoje aiškiai nustatyta, kad šūvių lėkimo kryptys buvo paleistas 45° kampu link mūsų teritorijos.

Taip pat kvotoje nustatyta, kad vaikas stovėjo 70 mtr. atstume nuo sienos, o SSSR pareigūnai buvo peržengę sieną į mūsų pusę apie 50-60 mtr.

Minėti kareiviai išeitęs taške prie krūmų saugojo ne sieną, bet ūkininkus, kurie iškrovė toje vietoje atvežtus stulpus sienai tvirti. Minėtoji vieta yra apie 200 mtr. nuo sienos.

Spėju, kad minėti kareiviai yra naujai atvykę, nes Bie-liūnų užtvara yra gavusi apie balandžio mėn. vidurį naujų žmonių.

Priedas: kvota iš 3 lapų ir schema.

VII-to rajono VIRŠININKAS